



ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การสร้างชุมชนเข้มแข็งในอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ Factors Affecting the Strategy for Building Strong Communities in Omkoi District, Chiang Mai Province

เปรมทัชสรณ์ อมรชัยพรรณ*

Premthatsorn Amornchaipan

ธเนศพล อินทร์จันทร์

Thanetphon Inchan

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

Master of Public Administration,

Public Administration field, Faculty of Public Administration, Phitsanulok University

Corresponding author, e-mail: ank_poo_chin@hotmail.com*

วันที่รับบทความ (Received): 12 กุมภาพันธ์ 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised): 5 มีนาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted): 10 มีนาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกในการสร้างชุมชนเข้มแข็งของชุมชนอมก๋อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การสร้างชุมชนเข้มแข็งของชุมชนอมก๋อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือ คือ แบบสอบถามกลุ่มประชากร คือ ประชาชนที่อยู่ในชุมชน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ มีประชากรจำนวน 373 คน วิเคราะห์ผลด้วยค่าสถิติค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ประสิทธิ์

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การสร้างชุมชนเข้มแข็งของชุมชน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านกระบวนการจัดการชุมชนอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนและด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมชุมชนมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านผู้นำชุมชน ซึ่งปัจจัยภายนอกชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง และความเข้มแข็งของชุมชนอยู่ในระดับมาก ส่งผลต่อกลยุทธ์การสร้างชุมชนเข้มแข็งในอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

คำสำคัญ: ปัจจัยภายในชุมชน, ปัจจัยภายนอกชุมชน, ระดับความเข้มแข็งของชุมชน

Abstract

This research has a purpose to study the level of internal factors and external factors in building a strong community of Omkoi community, Omkoi District, Chiang Mai Province. and to study the factors affecting the strategy for building a strong community of the Omkoi community, Omkoi District, Chiang Mai Province, the tools are questionnaire: The population group is people living in the community in Omkoi District, Chiang Mai



Province. There were 373 people in the population and the results were analyzed using mean, percentage, and standard deviation statistics. and correlation values.

The results of the research found that: the factors affecting the strategy of building a strong community of the community were at a high level. When considering each aspect, it was found that natural resources and the environment Next to the community management process is public participation. and local wisdom and community culture has an average equal to and community leaders which factors outside the community is at a moderate level and the strength of the community is at a high level Affecting the strategy for building a strong community in Omkoi District. Chiang Mai Province.

Keywords: Community factors, External factors, Community strength level.

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยเผชิญกับปัญหาความยากจนของประชาชนมาช้านาน อีกทั้งในปัจจุบันประเทศไทยยังประสบปัญหาความขัดแย้งทางความคิด ที่แตกต่างกัน โดยขาดกระบวนการที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาจนก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองเกิดขึ้นหลายครั้ง ที่ผ่านมามีการแก้ไขปัญหาของภาครัฐมุ่งเน้นการปฏิรูประบบการบริหารราชการส่วนกลาง การแก้ไขปัญหาระบบเศรษฐกิจโดยการขึ้นภาษี การแก้ไขปัญหาทางสังคม เน้นที่การควบคุมและบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งการแก้ไขปัญหาต่างๆ ดังกล่าวสามารถแก้ไขให้ครอบคลุมรอบด้าน จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งของทุนทางสังคม โดยการพัฒนาชุมชนในเขตเมืองเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และนำไปสู่เมืองที่น่าอยู่ โดยภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนในการแก้ไขปัญหาของเมือง และชุมชน โดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันวางแผน และร่วมตัดสินใจตั้งแต่เริ่มต้นนโยบายจนถึงการประเมินผลนโยบาย เพื่อประชาชนจะสามารถแก้ไขปัญหาของตนเองได้ โดยการดำเนินการของภาครัฐนั้นอาจไม่เพียงต้องอาศัยความเข้มแข็งของชุมชนเป็นฐานสำคัญในการลดผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม และสร้างกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต โดยต้องใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ชุมชน” ซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่จะพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งของเมืองให้น่าอยู่ได้อย่างยั่งยืน (จักรธร พลคชา, 2563)

“ชุมชนเข้มแข็ง” นั้น เป็นคำจำกัดความที่หมู่บ้านหรือชุมชนต่างๆ ต้องการที่จะพัฒนาชุมชนตนเองไปสู่สิ่งนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของคนในชุมชนว่ามีความสามารถบริหารจัดการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง โดยชุมชนเข้มแข็ง นั้นคือชุมชนที่ประชาชนมีความสามัคคี มีส่วนร่วมในการดำเนินการของชุมชน สมาชิกในชุมชนใช้ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ประชาชนในชุมชนให้ความร่วมมือในการทำงานระหว่างชุมชนกับสมาชิกในชุมชนและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เพราะทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความรับผิดชอบร่วมกัน กล่าวคือ “ชุมชน” คือ กลุ่มคนที่อยู่รวมกันตามพื้นที่ตามภูมิศาสตร์ หรือกลุ่มคนที่อยู่รวมตัวกัน ณ ที่แห่งใดแห่งหนึ่งที่ทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน โดยมีโครงสร้างและวัตถุประสงค์การดำเนินการของสมาชิกในชุมชนที่ชัดเจนและต่อเนื่อง โดยสมาชิกในชุมชนมีความตระหนักในเอกลักษณ์ของชุมชนและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนร่วมกัน ซึ่งสมาชิกในชุมชนเองมีส่วนในการกระทำต่อสภาวะแวดล้อมทางกายภาพให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของตนโดยปรับปรุงแก้ไข สร้างที่อยู่อาศัยให้สอดคล้องกับสภาพภูมิศาสตร์ หรือทำลายความเป็นชุมชน ในความเป็นชุมชนก็มีบริบทที่แตกต่างหลากหลายไปตามสภาพของสังคมและความเจริญของชุมชนนั้นๆ

โดยสามารถแบ่งความเจริญเติบโตของชุมชนได้เป็น 2 ประเภทตามจำนวนประชากรและความเข้มข้นทางเศรษฐกิจของชุมชน คือ ชุมชนชนบท และชุมชนในเมือง

การส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง กล่าวคือการทำสมาธิในชุมชนมีความสามารถบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง มีวัตถุประสงค์ร่วมกันเข้าร่วมคิด ร่วมทำ มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติความเป็นชุมชนจะทำให้มีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาวิกฤตในลักษณะต่างๆ และชุมชนเข้มแข็ง คือ ชุมชนที่สมาธิในชุมชนมีความสามัคคี มีความซื่อสัตย์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการรวมกลุ่มองค์กรในชุมชน ผู้นำมีคุณธรรม มีวิสัยทัศน์และรับฟังความคิดเห็นของสมาธิในชุมชน สมาธิในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม มีอาชีพสามารถเลี้ยงตัวเองได้ ครอบครัวมีความอบอุ่น รักใคร่ปรองดองอยู่พร้อมหน้าและมีสุขภาพที่แข็งแรงสมาธิในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาภายในชุมชนได้ด้วยการมีส่วนร่วม (ธีรพงษ์ แก้วหาญ, 2543) นอกจากนี้ ชุมชนเข้มแข็ง สมาธิในชุมชนจะต้องมีความตระหนักถึงการมีส่วนร่วมและมีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาหรือร่วมกันพัฒนา เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อสมาธิในชุมชน โดยสามารถบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ หรือดำเนินกิจกรรมพัฒนาต่างๆ ได้ด้วยชุมชนเอง รวมถึงความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตในชุมชนได้ (รพีภัทร์ สุขสมเกษม, วิสิทธิ์ ยิ้มแย้ม, 2559)

ความเป็นชุมชนอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ที่มีวิถีชีวิตความจำเป็นต้องพึ่งพาทรัพยากรดินน้ำป่าเพื่อเลี้ยงปากท้อง เลี้ยงครอบครัว ชาวบ้านในอำเภออมก๋อย ส่วนมากเป็นชนเผ่าชาติพันธุ์ที่ส่วนใหญ่ทำกินกับป่า หากดูปริมาณพื้นที่ป่า จะพบว่าในพื้นที่อำเภออมก๋อยมีป่าเหลือเยอะที่สุด การจัดการป่าและทรัพยากรธรรมชาติที่สอดคล้องและกลมกลืนกับประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อของท้องถิ่น รวมไปถึงวิถีชีวิตที่ต้องพึ่งพาป่าเป็นปัจจัยพื้นฐานทั้งอาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม บ้านเรือนที่อยู่อาศัย เกือบจะและสัมพันธ์กับพื้นที่ป่าและการใช้ประโยชน์จากป่า การสร้างชุมชนเข้มแข็ง สังคมน่าอยู่ เศรษฐกิจยั่งยืนนั้นยังรวมทั้งสภาพปัญหาต่างๆ การแก้ไขปัญหาทำได้ยากขึ้น ชุมชนขาดรากฐานในการพัฒนาตนเอง แต่ในทางตรงข้ามชุมชนที่มีศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง ได้อาศัยวัฒนธรรมประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ จิตวิญญาณ ความรักใคร่ สามัคคี ช่วยเหลือ แบ่งปันกัน สามารถควบคุมและจัดการปัญหาในชุมชนของตนเองในด้านต่างๆ ได้ถือว่าเป็นกระบวนการพัฒนาคนและกลุ่มคนในชุมชนให้มีศักยภาพเพียงพอ ซึ่งได้รับการส่งเสริมทั้งจากภาครัฐและเอกชน ซึ่งการส่งเสริมการพัฒนาต่างๆ ที่ได้มีการส่งเสริมจากภาครัฐนั้นมีทั้งที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ

ดังนั้น การสร้างความร่วมมือกับคนในชุมชนและหน่วยงานรัฐถือเป็นหลักการวางแผนในการพัฒนาชุมชน รวมถึงมีกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในเรื่อง การจัดทำแผนในการพัฒนาชุมชน เป็นการแก้ไขปัญหาการเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนอมก๋อย การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาอาชีพ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องสำหรับชุมชนห่างไกลอย่างเช่น อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้เร่งเห็นถึงความสำคัญในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง เพื่อพัฒนาชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จึงได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกลยุทธ์การสร้างชุมชนเข้มแข็งของชุมชนอมก๋อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งในการดำเนินการของโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ให้มีความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกในการสร้างชุมชนเข้มแข็งของชุมชนอมก๋อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่



2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การสร้างชุมชนเข้มแข็งของชุมชนอมก๋อย อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การสร้างชุมชนเข้มแข็งของชุมชนอมก๋อย อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอมก๋อย จังหวัดแพร่ จำนวน 13,823 คน (ที่ว่าการอำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่, 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 368 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

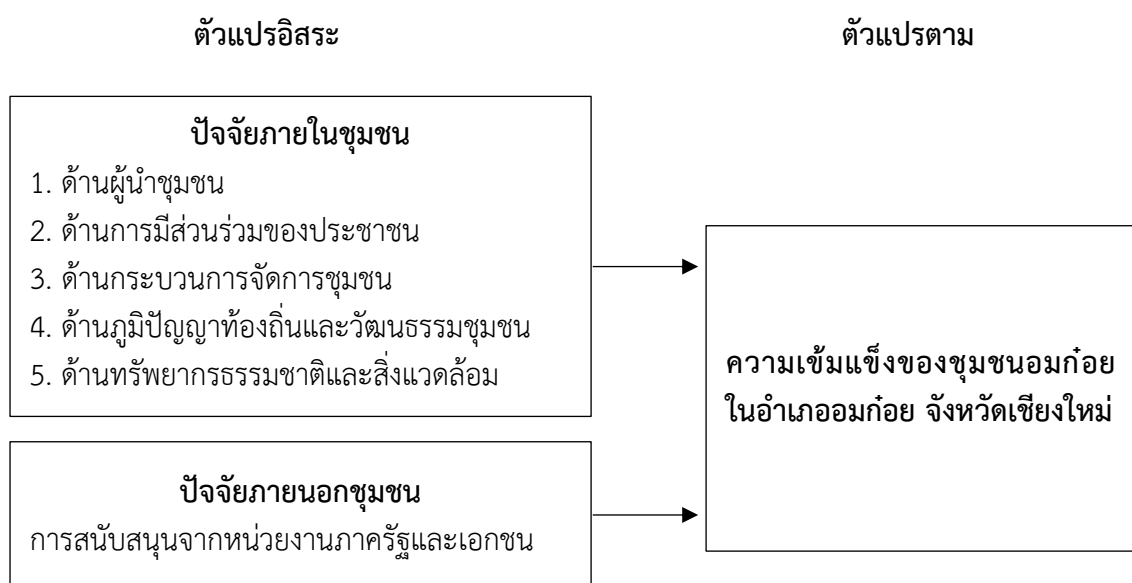
1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้เทคนิค Enter Selection

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 246 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.80 รองลงมา เป็นเพศหญิง จำนวน 122 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.20 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 135 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.70 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 125 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การสร้างชุมชนเข้มแข็งของชุมชน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านกระบวนการ จัดการชุมชน อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับมาก และด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมชุมชน อยู่ในระดับมาก และด้านผู้นำชุมชน ซึ่งปัจจัยภายนอกชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับระดับความเข้มแข็งของชุมชน

ระดับความเข้มแข็งของชุมชน มีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 4.04$, $S.D. = 0.75$) อยู่ ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ชุมชนมีกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนรองลงมา ประชาชนในชุมชนมีความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ชุมชนมีอาหารปลอดภัย และสามารถ ผลิตอาหารได้เอง ประชาชนได้รับสวัสดิการชุมชนอย่างทั่วถึง ประชาชนในชุมชนมีเงินออม ประชาชนใน ชุมชนมีความรักใคร่ปรองดอง อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ประชาชนในชุมชนมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงถาวร มีสุขภาวะที่ดี ประชาชนในชุมชนมีอาชีพที่มั่นคง ประชาชนในชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ และประชาชนในชุมชนมีรายได้พอเพียงต่อการดำรงชีวิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การสร้างชุมชนเข้มแข็งในอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การสร้างชุมชนเข้มแข็งในอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ .745 มีความสัมพันธ์ ทางบวกกับปัจจัยภายในชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมีผลต่อกลยุทธ์การสร้างชุมชนเข้มแข็งใน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สันเท่ากับ .794 ผลการวิเคราะห์ค่าของความแปรปรวนของค่าประมาณของสัมประสิทธิ์ของ พารามิเตอร์ที่เพิ่มขึ้นเมื่อตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน (Variance Inflation Factor : VIF) และค่าการ ยอมรับ (Tolerance) ซึ่งเป็นค่าที่บ่งบอกความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระตัวหนึ่งกับตัวแปรอิสระอื่นๆ ทั้งหมด ซึ่งหากตัวแปรอิสระทั้งหมดไม่มีความสัมพันธ์กัน ค่า VIF จะมีค่าเป็น 1 จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่า VIF มีค่าอยู่ระหว่าง 2.709 ซึ่งค่า VIF มีค่าไม่เกิน 10 (Stevens, 2009) และค่าการยอมรับ (Tolerance) อยู่ระหว่าง .369 โดยตัวแปรอิสระที่เหลือมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยไปจนถึงปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การสร้างชุมชนเข้มแข็งของชุมชนอมก๋อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ระดับความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อ กลยุทธ์การสร้างชุมชนเข้มแข็งของชุมชน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านกระบวนการจัดการชุมชน อยู่ในระดับมาก ด้านการ มีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับมาก และด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมชุมชน อยู่ในระดับมาก



และด้านผู้นำชุมชนซึ่งปัจจัยภายนอกชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญวัฒน์ จุฑามาศ (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความเข้มแข็งของชุมชนบ้านนาสะอุ้งตาม เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านผู้นำชุมชนที่มีความรู้ความสามารถ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของประชาชน 3) ด้านการบริหารจัดการชุมชน 4) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน 5) ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมชุมชน และ 6) ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนโดยรวมภาพอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ วีรวรรณ อุดมธรรมรักษ์ (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของศูนย์ข้าวชุมชนบ้านหัวทุ่ง ตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายนอก ดังนี้ ด้านนโยบายการบริหารประเทศ ด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

2. ระดับความเข้มแข็งของชุมชน ระดับความเข้มแข็งของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิราภรณ์ สุรณะสกุล (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยวิทยาลัยชุมชน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยวิทยาลัยชุมชน ประกอบไปด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน บทบาทการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และงานวิจัยของ พระมหาจรัญ กิตติปัญญา และจรัส ลีกา (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนในยุคไทยแลนด์ 4.0 กรณีศึกษาชุมชนเข้มแข็งองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงธารา อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า 1. ความเข้มแข็งของชุมชนมี 6 ด้าน คือ 1) ด้านคุณภาพชีวิต 2) ด้านเศรษฐกิจชุมชน 3) ด้านการสร้างเครือข่าย 4) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 5) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 6) ด้านวัฒนธรรมชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธรพล วานิชานนท์ (2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การสร้างชุมชนเข้มแข็งชุมชนบ้านหัวอ่าว ตำบลบางช้าง อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน โดยภาพรวมค่อนข้างดี ด้านผู้นำชุมชนมีความรู้ความสามารถมีการพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถของคนชุมชนบ้านหัวอ่าวอย่างต่อเนื่อง ผู้นำหมู่บ้านให้ความรู้ในด้านการประกอบอาชีพแก่คนชุมชนมุ่งพัฒนาคนในชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมีความผูกพันร่วมกันกับคนในชุมชนเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน แต่ยังคงขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การสร้างชุมชนเข้มแข็งในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดเชียงใหม่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การสร้างชุมชนเข้มแข็งในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดเชียงใหม่ (Tolerance) อยู่ระหว่าง .369 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ซึ่งเป็นค่าที่บ่งบอกความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระตัวหนึ่งกับตัวแปรอิสระอื่นๆ ทั้งหมด ซึ่งหากตัวแปรอิสระทั้งหมดไม่มีความสัมพันธ์กัน ค่า VIF จะมีค่าเป็น 1 จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่า VIF มีค่าอยู่ระหว่าง 2.709 ซึ่งค่า VIF มีค่าไม่เกิน 10 (Stevens, 2009) และค่าการยอมรับ (Tolerance) อยู่ระหว่าง .369 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสิทธิ์ ยิ้มแย้ม และอุษณกร ทาวะรัมย์ (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ อำเภอกะเจันท์ จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า ความเข้มแข็งของชุมชน อยู่ระดับเข้มแข็งมาก และปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่ การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน กระบวนการจัดการชุมชน (Beta = 0.184**) การมีส่วนร่วม (Beta = 0.177**) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Beta = 0.140**) ส่งผลทางบวกต่อความเข้มแข็งของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ รัฐพล สุวรรณประสม และชายนีย์ ช.บุญพันธ์ (2566) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยชุมชนเข้มแข็งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดสงขลา

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี อยู่ในระดับมาก ระดับปัจจัยชุมชนเข้มแข็งของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี อยู่ในระดับมาก ปัจจัยชุมชนเข้มแข็ง ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และด้านการมีจิตสาธารณะ ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการจัดการชุมชนท่องเที่ยวท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดสงขลา โดยสามารถอธิบายระดับการมี อิทธิพลได้ร้อยละ 65.2

องค์ความรู้ที่ได้รับ

ในส่วนขององค์ความรู้ที่ได้รับจะเป็นผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การสร้างชุมชน เข้มแข็งของชุมชนอมก๋อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้

- มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มีการบูรณาการของปัจจัยหลายๆ ด้านร่วมกัน การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน การสนับสนุนจากภายนอก การรักษาภูมิปัญญา ท้องถิ่นและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

- มีความเข้มแข็งจำเป็นต้องมีการทำงานร่วมกัน ความเข้มแข็งของชุมชน โดยเน้นที่ปัจจัย ต่างๆ ที่ช่วยสร้างความเข้มแข็ง เช่น กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน การผลิตอาหารปลอดภัย และการมีอาชีพมั่นคงและพึ่งตนเอง

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษานี้ช่วยให้เราเข้าใจว่า การพัฒนาชุมชนเข้มแข็งไม่สามารถทำได้ เพียงแค่การมีทรัพยากรหรือแผนการ แต่ยังต้องมีการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน , กระบวนการ จัดการที่มีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อมูลที่สำคัญที่สามารถนำไปสู่ข้อเสนอแนะในหลายๆ ด้าน ดังนี้

1. ด้านนโยบาย

สนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน: ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กร เอกชนในการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะในด้านการให้ทรัพยากรหรือทุนที่จำเป็นสำหรับกิจกรรมพัฒนา ชุมชน เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP หรือการสนับสนุนโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน สร้างนโยบายการพัฒนาอย่างยั่งยืน: ควรมีการพัฒนานโยบายที่สนับสนุนการใช้ทรัพยากรอย่างมี ประสิทธิภาพ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อความยั่งยืนของชุมชนในระยะยาว การส่งเสริมภูมิปัญญา ท้องถิ่น: ควรมีการสนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นในกระบวนการพัฒนา เพื่อช่วยเพิ่มมูลค่าและความเข้มแข็งให้กับชุมชน

2. ด้านวิชาการ

การส่งเสริมการศึกษา ควรมีการส่งเสริมการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน โดยการ ฝึกอบรมและพัฒนาแรงงานในชุมชนเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการสร้างความรู้ ในด้านการตลาดและการบริหารจัดการธุรกิจท้องถิ่น

การวิจัยและพัฒนา มีความจำเป็นที่จะต้องสนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน เพื่อสร้างแนวทางใหม่ๆ ในการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านสังคม

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการดำเนินงานต่างๆ ในชุมชน การทำงานร่วมกันสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งในชุมชน



สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชนต่างๆ เพื่อเสริมสร้างพลังการพัฒนาและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ส่งเสริมการรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่น การพัฒนาชุมชนต้องคำนึงถึงการรักษาวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น เพื่อไม่ให้ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่งผลกระทบต่อเอกลักษณ์ของชุมชน

4. ด้านเศรษฐกิจ

การพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน ควรพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจในชุมชน เช่น การส่งเสริมการผลิตอาหารปลอดภัย การพัฒนาอาชีพที่หลากหลาย และการสร้างความมั่นคงทางการเงินให้แก่ชุมชน

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ควรมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเติบโตของเศรษฐกิจในชุมชน เช่น ถนน ทางน้ำ และการขนส่ง

การสนับสนุนธุรกิจท้องถิ่น การส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจท้องถิ่นที่มีศักยภาพ เช่น ธุรกิจ OTOP จะช่วยเสริมสร้างรายได้และความยั่งยืนในชุมชน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยในอนาคตควรเน้นศึกษาเพิ่มเติมต่อไปในเรื่องบทบาทของผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชนที่ส่งผลต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในเขตอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะทำให้ทราบถึงแนวทางในการปฏิบัติงานด้านชุมชน และศึกษาถึงการยอมรับบทบาทของผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชนสิ่งนี้ส่งผลต่อการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของผู้นำ และคณะกรรมการที่ต้องทำหน้าที่แตกต่างกับชุมชนในเขตเมือง

บรรณานุกรม

- จักรธร พลคชา. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ที่ว่าอำเภออมก๋อย บ้านพักนายอำเภอ ตำบลอมก๋อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ 50310 จังหวัดเชียงใหม่, 2566. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.yellowpages.co.th/profile> [12 มกราคม 2568].
- ธรรพล วานิชานนท์. (2565). กลยุทธ์การสร้างชุมชนเข้มแข็งชุมชนบ้านหัวอ่าว ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. สาขาวิชาการพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ธีระพงษ์ แก้วหาญ. (2543). กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง: ประชาคม ประชาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 6. ขอนแก่น: คลังนาวิทยา.
- ปัญญาวัฒน์ จุฑามาศ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความเข้มแข็งของชุมชนบ้านนาสะอุ้งตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 10(1), 110-119.
- พระมหาจตุร กิตติปัญญา และจรัส ลีลา. (2564). การเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนในยุคไทยแลนด์ 4.0 กรณีศึกษาชุมชนเข้มแข็งองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกงจันทบุรี อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 8(1), 189-201.
- ธรรพล สุวรรณประสม และนายนิย ช.บุญพันธ์. (2566). ปัจจัยชุมชนเข้มแข็งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีจังหวัดสงขลา. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.



- รพีภัทร์ สุขสมเกษม. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษาชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วชิราภรณ์ สุรณะสกุล, ศรเนตร อารีโสณพิเชฐ และอัจฉรา ไชยูปถัมภ์. (2560). รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยวิทยาลัยชุมชน. *วารสารวิจัย มสค สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 13(2), 91-112.
- วิสิทธิ์ ยิ้มแย้ม และอุษณากร ทาวะรมย์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์*. 11(1), 39-50.